

Lokala och regionala initiativ inom Agenda 2030

EXEMPELSAMLING

Förord

Denna sammanställning av lokala och regionala initiativ angående Agenda 2030, har under mars och april månad 2018 uppdaterats för att förmedla en aktuell bild av kommuners, landstings och regioners implementering av de globala målen i sin verksamhet. Den ursprungliga sammanställningen togs fram av Annika Lindberg, Administrativa avdelningen, SKL i februari 2017.

Uppdateringen har skett av praktikant Fabian Lindqvist, som läser programmet Kultur, samhälle, etnografi vid Uppsala universitet och som gjort sin praktik på SKL på avdelningen Tillväxt och samhällsbyggnad våren 2018. Samtliga kommuner, landsting och regioner som fanns med i den ursprungliga sammanställningen har blivit tillfrågade om att inkomma med uppdateringar inom Agenda 2030. Merparten har inkommit med nya uppgifter dock inte alla. Kommunerna, landstingen och regionerna presenteras i bokstavsordning.

Vår förhoppning är att sammanställningen ska vara till nytta för våra medlemmar och andra intressenter som är nyfikna på vad kommuner, landsting och regioner gör inom Agenda 2030. Vi vill framhålla att detta endast är exempel på det som görs och inte någon fullständig sammanställning över allt det arbete som pågår i kommuner, landsting och regioner inom Agenda 2030.

Stockholm i maj 2018

Ann-Sofie Eriksson
Sektionschef

Lokala och regionala initiativ i Sverige om Agenda 2030

- Här presenteras ett trettiotal exempel på hur svenska kommuner, landsting och regioner arbetar med Agenda 2030.
- Exempelen vittnar om att kommuner, landsting och regioner bl. a tar hänsyn till de globala målen i flerårsplan och budget, långsiktiga visioner och strategier, översiktsplaner och regionala utvecklingsplaner. Några har inspirerats att ta fram nya hållbarhetsplaner.
- Förankringsarbetet har bl. a skett genom workshops med ungdomar, näringsliv, civilsamhälle, kommunledning och medarbetare.
- Det redogörs också för kreativa idéer för att sprida kunskap om de globala målen, såsom hållbarhetsfester, ”fika med en expert”, Instagram-tävling, ljusinstallationer och luciataåg.
- Sammanställningen avser inte att ge en heltäckande bild av vad som görs på lokal och regional nivå i Sverige.
- Sammanställningen avses uppdateras under året.

Alingsås kommun har kopplat ihop kommunens nya miljönyckeltal med både de nationella miljömålen och ett antal av de globala målen i Agenda 2030. Alingsås Miljöbokslut 2015 antogs av kommunfullmäktige i Alingsås i slutet av september 2016.

Kommunledningskontoret har parallellt arbetat med att ta fram nya indikatorer och nyckeltal till ett socialt hållbarhetsbokslut och även i detta dokument kopplas nyckeltalen och indikatorerna samman med målen i Agenda 2030.

Ett stort evenemang som årligen arrangeras i Alingsås ([Lights in Alingsås](#)) hade 2016 temat "Upplysningen - De globala målen". "Lights" invigdes i slutet av september och höll på till och med den 6 november. Ca 80 000-100 000 personer beräknades gå årets Ljusslinga och se de sju olika ljusinstallationer som alla försökte visualisera ett eller flera av de globala målen. Även i detta arbete har kommunen varit engagerade.

Kontaktperson: fredrik.bergman@alingsas.se, 0322-61 70 05

I Ale kommuns uppföljningssystem Stratsys kopplas kommunens strategiska målsättningar i verksamhetsplanen ihop med berörda globala mål. Detta görs för att kommunicera de globala målen och visa på hur de är integrerade i varandra.

I Ale kommunfullmäktiges verksamhetsplan med budget har politikerna prioriterat globala mål, (strategiska målsättningar) för förvaltningen fram till 2022. För varje målsättning finns ansvarig som med förvaltningsövergripande

team ska leda planering och uppföljning av målsättningarna. Mått och nyckeltal följs upp varje månad så styrning sker för hållbarhet.

Ale kommun har gjort en sammanställning, *Alesamhällets utveckling*, av vad de globala målen innebär på lokal nivå och hur nuläget ser ut i Ale. Detta har gjorts med utgångspunkt i det nationella Agenda 2030-arbetet, genom att följa upp de indikatorer som är relevanta och tillgängliga på lokal nivå. Sammanställningen visar också vilka framtida utmaningar Ale står inför inom samtliga 17 mål. Alesamhällets utveckling ligger till grund för politikernas arbete med att ta fram inriktningsdokument och verksamhetsplan med budget.

Ale kommun har gjort en social kartläggning och en inventering av insatser för barn, unga och familj. Båda dokumenten tar utgångspunkt i behovsområden baserad på relevanta Agenda 2030-mål. Dokumenten används idag som beslutsunderlag för både förvaltning och politik.

Arbete pågår med att ta fram underlag till nya klimat- och naturvårdsmål.

Under 2018 pågår även ett utvecklingsarbete kring hållbar ledning och styrning där ett nytt arbetssätt ska prövas för att realisera Agenda 2030 på lokal nivå. Detta utvecklingsarbete som går under namnet "Ale i 360°" görs i samarbete med Chalmers och Dialouges. För att arbeta med Agenda 2030 på riktigt krävs nya sätt att arbeta på. Samtidigt vet vi att människor idag inte engagerar sig i politiken så som vi är vana vid. Därför krävs det att vi i arbetet med hållbarhetsfrågorna också ser till dialog och medskapande för att involvera invånarna och deras olika perspektiv. "Ale i 360°" är ett arbete för att försöka bemöta dessa utmaningar. Arbetet innebär en perspektivinsamling där samtalsledare utför intervjuer med invånare, anställda och politiker för att samla in olika perspektiv på några stora frågor kopplade till hållbarhet/Agenda 2030. Sammanställningen av perspektivinsamlingen ska lämnas över till kommunfullmäktige för att sedan vara grunden i ett fortsatt arbete med att i dialogprocesser med invånare hitta nya arbetssätt för att hantera hållbarhetsfrågorna.

Kontaktperson: annika.friberg@ale.se, 0737-731186

Botkyrka kommun pratar mycket om hållbar utveckling. Kommunen har skrivit under Ålborgdeklarationen och Ålborgåtagandena. Kommunen genomförde en stor nulägesanalys från åtagandenas ramverk 2004-2006. Man kan säga att Ålborgåtagandena är Europas städers och kommuners svar på Agenda 21. Utifrån nulägesanalysen utkristalliserades sex utmaningar som fortfarande styr kommunen när det gäller planering och mål och budget.

Agenda 2030 nämns i kommunens [omvärldsanalys](#), planeringsförutsättningar för kommunen 2018-2021.

Kontaktperson: ingrid.molander@botkyrka.se, 08-530 612 66

Danderyds kommun har ännu inte arbetat in Agenda 2030 i styrdokument. Men i samband med arbetet som ska starta upp med ny översiktsplan så kommer Agenda 2030 att lyftas in. Kommunens miljöprogram är avstämnda gentemot de globala hållbarhetsmålen och täcker in de miljörelaterade målen.

Kontaktperson: jonas.qvarfordt@danderyd.se 08-568 912 47

Region Gotland har beviljats pengar av Sida för att starta upp ett projekt om att synliggöra Agenda 2030 under 2017. Idén innefattar bl. a att barn i förskolan ska få bli Planetskötare. De har tagit fram en utbildningsmaterial för förskolorna, 17 uppdrag utifrån de 17 målen. Uppdragen är utformade så de går att genomföra på skolan, men även en del i hemmen (så även föräldrarna får kännedom om de globala målen). De har också tagit fram en liten bok och ett memory om de globala målen som riktar sig till barn. De har också arrangerat en hållbarhetsfest, då man bl. a kunde ”fika med någon som vet”.

I januari introducerades koncernledningsgruppen (alla förvaltningschefer samt några till) till de globala målen. Budskapet var att de 17 målen i mångt och mycket är sådant regionen redan gör. Några av förvaltningscheferna har satt upp avstämningsdatum kring hur de ska tänka inför nästa verksamhetsplan. Regionen diskuterar rapporteringskrav om de globala målen.

Regionen håller just nu på att revidera den regionala utvecklingsstrategin och de globala målen kommer att bli en del av den.

Kontaktperson: maria.pettersson03@gotland.se, lisa.berg@fenomenalen.se

Gislaveds kommun har sedan 1 januari 2017 en avdelning för hållbar utveckling under kommunstyrelseförvaltningen. Avdelningens uppgift är att leda, samordna och följa upp kommunens verksamheter utifrån kommunfullmäktiges vision, mål och inriktningar med ett hållbart utvecklingsperspektiv (ekologiskt, socialt och ekonomiskt). Avdelningen arbetar bland annat övergripande inom översiktlig planering, sysselsättning, miljö, energi, klimat, infrastruktur, kollektivtrafik, demokrati, folkhälsa, mänskliga rättigheter, internationella frågor inkl. EU-frågor.

Kontaktperson: malin.larsson@gislaved.se, 0371-81385

Haninge kommuns vision handlar bland annat om att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle och i kommunens mål och budget 2017-2018 finns en övergripande formulering om att all verksamhet ska präglas av långsiktig

hållbar utveckling utifrån de tre dimensionerna ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Det finns en arbetsgrupp vid kommunstyrelseförvaltningen med uppdraget att öka kunskapen och medvetenheten i förvaltningarna när det gäller de globala målen.

De globala målen är en utgångspunkt i arbetet med att ta fram ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program och de försöker visa på vilket sätt programmet bidrar till att uppfylla de globala målen. De står även i förgrunden för att utveckla den sociala hållbarheten i kommunens verksamheter och där lyfter man särskilt fram trygghetsfrågor, folkhälsofrågor, demokratifrågor och stadsplanering som prioriterade arbetsområden. Några aktuella arbetsområden är bland andra trygghet i offentliga miljöer, implementering av barnkonventionen, genomlysning av kommunens folkhälsoarbete och strategi för ”mobility management”.

Kontaktpersoner: frida.nordstrom@haninge.se, 08-606 81 02,
jessica.tanzilli@haninge.se, 08-606 80 06

Helsingborgs stad har en spännande satsning som heter Livskvalitetsprogrammet, som är stadens styrande politiska viljeinriktningsdokument för områdena miljö och folkhälsa. Livskvalitetsprogrammet är Helsingborgs sätt att ta sig an utmaningarna med hållbar utveckling i en lokal kontext. Att det heter *livskvalitets*program handlar om att de tydligt skiftat fokus från miljö och folkhälsa som separata delar till att låta människans behov hamna i centrum.

Att prata miljö, folkhälsa och hållbar utveckling utifrån det individuella och mänskliga perspektivet livskvalitet är stadens sätt att angripa de stora utmaningar som hotar planeten, men som ofta känns svåra för den enskilde att greppa eller påverka (och skapar klimatångest). Det handlar om *empowerment* – att i förlängningen göra alla engagerade att göra bättre val för miljön och sin egen hälsa, och att i processen också skapa förutsättningar för att de valen ska vara hållbara på ett globalt plan.

Som kommun och offentlig aktör kan Helsingborgs stad verka på det strukturella planet och skapa förutsättningar genom regler, bestämmelser, rutiner och arbetssätt för organisationen och de delar av samhället den har rådighet över. Men den allra största förändringen sker på det kulturella planet, där den enskilde verkar och betar sig utifrån sin egen bakgrund och samhällets normer. Därför ville staden hitta sätt att nå fram även på det kulturella planet. Alla är inte intresserade av att prata miljö eller folkhälsa. Det kan kännas främmande, svårt eller till och med ointressant. Men de har hittills inte mött en enda människa som varit ointresserad av att prata om sin livskvalitet. Och kan de uppmuntra samtalen kring livskvalitet så blir det även lättare att tänka kring hur ens egen livskvalitet inte ska behöva inskränka möjligheterna för andra att växa och frodas. Staden är i början av sin process och ser denna resa som ett lärande och en utveckling för staden som organisation och för invånarna.

Agenda 2030 är en central förutsättning och ett underlag i arbetet. Staden har inte brutit ner de globala målen i konkreta lokala mål, för så är inte livskvalitetsprogrammet konstruerat (och det handlar om lokala politiska beslut), men det finns viljeinriktningar och fokusområden som berör de allra flesta av målen. Strategin är att använda kunskapsmaterial från Agenda 2030-arbetet som inspirationsmaterial för det egna arbetet, snarare än att omarbeta eller uppfinna eget material. Resurseffektivt och lärorikt på många sätt. Likaså följer staden upp sitt arbete utifrån kvantitativa nyckeltal som utgår från nationella och regionala nyckeltal (t.ex. SKL:s Kolada) så att den kan jämföra sitt arbete med andra städer i Sverige.

Utöver detta så finns också ett antal planer som mer konkretiserar hur arbetet med miljö, klimat och folkhälsa ska gå till. Även dessa mer konkreta planer har sin utgångspunkt i internationella och nationella mål och ambitioner som Agenda 2030, nationella miljö kvalitetsmål och folkhälsomål. Exempel på sådana planer är Plan för lika möjligheter, Avfallsplan och Klimat- och energiplan.

Staden har valt att inrätta ett livskvalitetsteam med tre resurser som är organisationens ingång för stöd i att förverkliga programmets intentioner. Teamet består av en teamledare, en miljöinspiratör och en folkhälsoinspiratör och arbetar gemensamt med följande fem områden:

- Hjälpa att bryta ner programmet till förvaltningsspecifika mål, mätetal och aktiviteter
- Kompetensutveckling inom livskvalitetsbegreppet, olika folkhälso- och/eller miljöfrågor
- Omvärldsbevakning
- Inspiration och spridning av goda exempel
- Uppföljning och återkoppling av resultat

Utöver de gemensamma områdena så jobbar också miljöinspiratören och folkhälsoinspiratören med att stötta nätverk inom sina respektive områden och att skapa handling utifrån de lokalt antagna styrdokument. Det handlar exempelvis om stöd och handling inom klimatsmart mat, fasa ut fossila bränslen, fasa ut plast, minska farliga kemikalier, barnhearingar och att på olika sätt stötta tvärsektorielt samarbete i staden.

Kontaktperson: sofia.mattsson@helsingborg.se, 0732-31 11 71

Heby kommun Budget med fokus på hållbar tillväxt.

Heby kommun beslutade i november 2017 om en budget med fokus på hållbar tillväxt för 2018 och framåt. Även de beslutade inriktningarna* för Heby kommun för 2018 kommer att samordnas med Agenda 2030-arbetet. Ett prioriterat arbete under 2018 är därför att integrera de globala hållbarhetsmålen

i processen för verksamhetsplanering och göra arbetet med dessa mål till en naturlig del av verksamhetsutvecklingen i kommunens samtliga förvaltningar.

– Vi har ett gott hållbarhetsarbete och miljöarbete i kommunen redan i dag men vi behöver titta på hur vi kan jobba med det mer genomgående i våra verksamheter. Vi behöver bredda arbetet helt enkelt och låta det genomsyra allt vi gör ännu mer än i dag, säger Kommunstyrelsens ordförande Marie Wilén i ett uttalande om den beslutade budgeten.

Kontaktperson: camilla.winqvist@heby.se, 0224-361 20

Huddinge kommun har tagit fram långsiktiga mål för den önskvärda samhällsutvecklingen i Huddinge till år 2030. Målområden som ska följas, mätas och analyseras är:

- Ansvar för naturresurser
- Gemenskap och delaktighet i samhällslivet
- Attraktiva bostadsområden
- God utbildning och kreativt näringsliv
- Rik fritid och god hälsa

Kommunens ambitioner med hållbarhetsarbetet ”[Hållbart Huddinge 2030](#)” beskrivs i varje års mål och budget. En kompletterande hållbarhetsrapport för uppföljning och analys tas fram vart fjärde år och fungerar som kunskaps- och beslutsunderlag åt kommunfullmäktige. Den första uppföljningen ”På väg mot Huddinge 2030” genomfördes 2014 och bygger på 21 indikatorer som knyter an till de 17 globala målen. Indikatorerna jämlighetsanalyseras och bryts ned utifrån kön, ålder samt olika geografiska områden. Rapporten fungerar som kunskapsunderlag för arbetet med kommunens verksamhetsplanering.

Kontaktperson: marcel.moritz@huddinge.se, 08-508 313 78

Hässleholms kommun höll i mitten av oktober 2016 en utbildning i hållbarhetsfrågor för 140 chefstjänstepersoner, nämndernas och KF:s presidier samt KS. Ingången var just hållbarhetsmålen eftersom de ger en samlad bild av vad hållbarhet kan innebära. De kommer att koka ner de globala målen till lokal nivå för att göra det mer konkret och diskutera vad som är viktigt i Hässleholm.

Kontaktperson: eva.hedenfelt@hassleholm.se, 0451-26 83 41

Härryda kommun ska under 2018 utarbeta en strategisk plan för hur kommunens arbete med Agenda 2030 ska utformas. Ett särskilt team har etablerats kring arbetet med Agenda 2030 med central och övergripande placering i organisationen. I detta team ha vi också lagt in det strategiska och samordnande arbetet med miljö, folkhälsa och internationella kontakter.

Tanken är att Agenda 2030 ska ha bred förankring i kommunens olika verksamheter för att få genomslag. Vi planerar också att lägga mest fokus på där vi gör mest skillnad. Planen på sikt är att även ska föra dialog och samarbeta både med näringslivet och civilsamhället. Under flera år har vi tidigare haft minst ett årligt event där man uppmärksammat internationellt arbete och vikten av detta. Från och med 2016 har vi valt att fokusera på FN-dagen och sprida information om de globala målen. Kommunen vill också visa vad som redan görs, inte minst av ideella organisationer som är aktiva i kommunen, men också vad man kan göra för att hjälpa till att uppnå de globala målen och att varje individ kan göra något som kan bidra till att målen uppnås.

2017 hade kommunens gymnasium, Hulebäcksgymnasiet ett heldagsprogram där man firade FN-dagen. Kvällsevenet som var öppet för allmänheten hölls på Landvetter kulturhus och fokus i år var på de globala målen om jämställdhet och minskad ojämlikhet.

Kontaktperson: frida.barrett@harryda.se, 031-724 63 04

I **Regionförbundet Kalmar län** är arbetet med att integrera Agenda 2030 i strategiarbetet mycket aktuellt. I den RUS¹-process som pågått sedan sommaren 2016 och ska avslutas till sommaren 2017 har Agenda 2030 utvecklats till att bli ett centralt ramverk för strategin. Det första arbetsdokumentet till ny RUS inleds på följande sätt: ”Den regionala utvecklingsstrategin utgår ifrån prioriteringarna i den nationella strategin för regional tillväxt, liksom från de globala målen för en social, miljömässig och ekonomiskt hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030. Strategin har direkta beröringspunkter med 15 av hållbarhetsmålen”.

Varje avsnitt i arbetsdokumentet inleds sedan med att ange vilka av Agenda 2030-målen som hanteras inom just det avsnittet. Även om man i inledningen anger att RUS:en har beröringspunkter med 15 av de 17 målen så är man väl medveten om att målen ska ses som en helhet och att även de två första målen (ingen fattigdom/ingen hunger) också finns med och hanteras, även om de inte har direkt beröring med de definierade delmålen i arbetsdokumentet till den kommande RUS:en.

Regionförbundet i Kalmar län startade hösten 2016 upp arbetet med att revidera den regionala utvecklingsstrategin. Arbetet har bedrivits i bred dialog medkommuner, Länsstyrelse, universitet, näringsliv, ideella organisationer m fl. Då Kalmar län bildar region 2019 har processen genomförts i nära samverkan med Landstinget och en parallell beslutsprocess sker i Regionförbundets och Landstingets politiska församlingar. Vi har i arbetet haft ett externt stöd i syfte att säkerställa ett intersektionellt perspektiv. Agenda 2030 utgör ramen för arbetet. *Klimat att växa* i år målbilden för Kalmar län 2030. För att nå målbilden fokuseras utvecklingsarbetet på fyra prioriterade områden:

---

¹ RUS, regional utvecklingsstrategi

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för Barn och unga
- Hållbar samhällsplanering
- Stärkt konkurrenskraft

Till varje utvecklingsområden har ett antal strategier kopplats. De fyra utvecklingsområdena genomsyras dessutom av tre horisontella perspektiv; digital omställning, kompetensförsörjning samt internationalisering. I arbetet med att ta fram förslaget har de 17 målen kopplats till utvecklingsområdena. Sett till de sex mål som Sverige prioriterat, återfinns dessa tydligt i ett antal av strategierna som är finns under respektive utvecklingsområde.

Då RUS är en övergripande strategi kopplas ett antal tematiska handlingsprogram till genomförandet. I handlingsplanerna framgår tydliga mål och aktiviteter. Även dessa kopplas till Agenda 2030.

Förutom arbetet med RUS har en konferens genomförts som ett samarrangemang med Energikontor Sydost, Landstinget, Länsstyrelsen m fl. hösten 2017 med tema Agenda 2030 och med fokus på barn och unga. Regionförbundet och Landstinget är nu i en intensiv process inför regionbildningen. En del i arbetet kommer att vara att dra upp riktlinjerna för det fortsatta arbetet med Agenda 2030.

Kontaktperson: jan.martinsson@rfkl.se, 0722-231026

I **Karlskrona kommun** har Karlskrona kommunfullmäktige beslutat i budgeten för 2018 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att implementera FN:s utvecklingsagenda, Agenda 2030. Kommunledningsförvaltningen inledde arbetet redan tidig höst 2017 med workshops i förvaltningarnas och bolagens ledningsgrupper. Syftet med de workshops är dels att sprida kunskap och kännedom om Agenda 2030, dels att igenom deltagarna koppla kommunal verksamhet med pågående aktiviteter till de 17 globala målen. På så sätt kan vi synliggöra luckor, målområden vi kan behöva jobba mer med men också de vi är bra på och ska uppmuntras i. Vårt mål är att öka engagemanget för hållbarhetsarbetet genom att använda agendan och de 17 målen som paraply över olika verksamhetsområden.

En av kommunens högstadieskolor kommer framöver att jobba för att, tillsammans med eleverna, hitta arbetsområden i undervisningen där de aktivt kan jobba med de 17 globala målen. Under 2018 kommer vi också att genomföra en workshop med en av kommunens gymnasieskolor i hur vi kan öka kunskap om Agenda 2030 hos invånarna i Karlskrona men också om hur de kan vara med och bidra till målen.

Karlskrona kommunledningsförvaltning arbetar också tillsammans med kommunens skolor om Agenda 2030. Under 2018 har vi bland annat genomfört workshops med en av gymnasieskolorna om hur vi kan öka kunskap om Agenda 2030 hos invånarna i Karlskrona men också om hur de kan vara med och bidra till målen. Vi arrangerar i samverkan med eleverna aktiviteter för att öka kunskap och medvetenhet hos fler människor i Karlskrona kommun. Till exempel i samband med Earth Hour där årets tema varit mat. Genom aktiviteterna sprider vi goda exempel på hur arbetet med Agenda 2030 kan se ut. Elever från en av kommunens högstadieskolor har till exempel tagit fram en klimatberäknad vegetarisk kokbok där relevanta mål ur agendan klistrats på. På samma sätt vill vi kontinuerligt koppla andra aktiviteter i Karlskrona till Agenda 2030.

Arbetet med implementeringen av Agenda 2030 i kommunens styrprocess har också inletts. Ordinarie uppföljning av kommunens politiska mål ska matchas och kopplas till de 17 globala mål som finns i agendan under 2018. Under 2019 ska också de politiska målen i budgeten på motsvarande sätt kopplas till de 17 globala målen i agendan. Vi har närmast oss företagen och satt ett "Agenda 2030-frö" genom en workshop för lokala bolag. Tillsammans med andra offentliga organisationer, Blekinge Tekniska Högskola, fler delar av näringslivet och civilsamhället kommer vi fortsätta att genomföra olika evenemang där vi använder Agenda 2030 som paraply för en mer hållbar utveckling i Karlskrona kommun.

Tillsammans med andra offentliga organisationer, Blekinge Tekniska Högskola samt privatpersoner kommer vi att genomföra olika evenemang där vi använder Agenda 2030 som paraply. Först ut är Earth Hour med temat mat."

Kontaktperson: lottie.dahlryde@karlskrona.se, 0455-303093

Kungsbacka kommun har en nyanställd specialist för hållbarhet. Agenda 2030 är inte allmänt känd i förvaltningarna eller på chefsnivå. Kommunen har en [Vision 2030](#) som innehåller andemeningen av Agenda 2030. Kommunen har påbörjat ett arbete för att identifiera insatsområden inom Agenda 2030, kopplade till kommunens vision.

Kontaktperson: sven-erik.bergstrom@kungsbacka.se 0300-83 40 58

I **Lerums kommun** har kommunfullmäktige fattat beslut om [Vision 2025](#). Vision 2025 innehåller hållbar utveckling och på det sättet knyter de an till de 17 hållbarhetsmålen från FN.

De arbetar just nu med att konkretisera Social hållbar utveckling utifrån fem social hållbarhetsprinciper som Blekinge Tekniska Högskola har tagit fram. Under hösten har kommunfullmäktige fattat ett inriktningsbeslut för

kommunens arbete med social hållbar utveckling. Inriktningsbeslutet utgår från det forskningsmässiga angreppssätt för social hållbarhet som Blekinge Tekniska Högskola har tagit fram. Detta ramverk innehåller en robust principiell definition av social hållbarhet:

Social hållbarhet innebär att det inte finns strukturella hinder för människors:

- hälsa
- inflytande
- kompetens
- opartiskhet och
- mening.

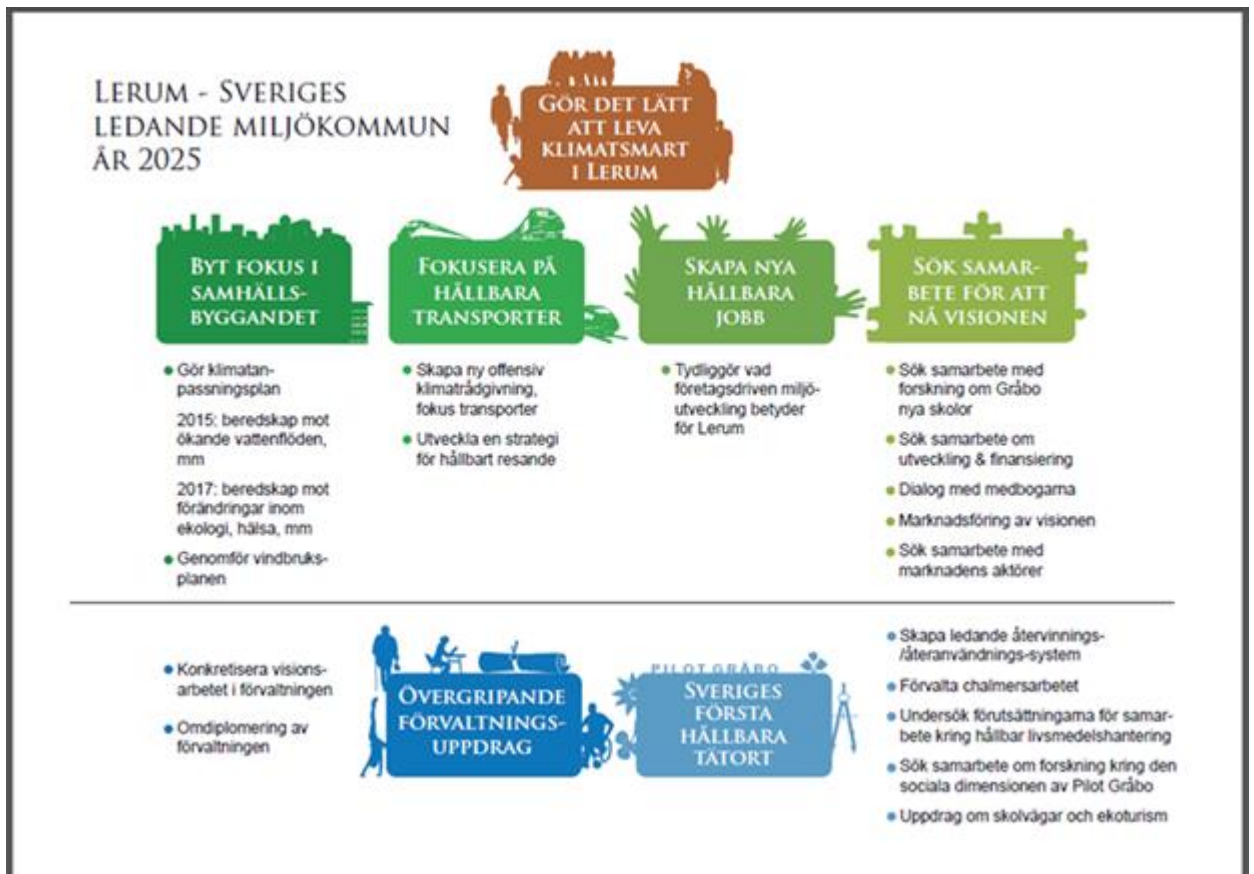
Kommunen har under hösten utvecklat den Visionsrapport som belyser om kommunen rör sig i riktning mot Vision 2025 till att omfatta både den ekologiska och den sociala dimensionen i hållbar utveckling. Ambitionen framåt är att även lyfta in den ekonomiska dimensionen.

Kommunen har i dagsläget en strategi för Vision 2025. Denna Visionsstrategi har kommunen som ambition att uppdatera/förnya så att även den sociala dimensionen tydligare är med.

Kommunens Visioner har ytterligare utvecklats till att vartannat år innehålla en Visionsrapport likt den 2016 och vartannat år innehålla en Fördjupad Visionsrapport kring ett angeläget område. Den fördjupade Visionsrapporten 2017 fokuserade på området "Tillit".

Kontaktperson: karin.gertzen@lerum.se, 073-684 44 28

Luleå kommun har börjat fundera på vad Agenda 2030 kan innebära. Kommunens samhällsstrategier har gått igenom delmålen och identifierat vilka som kan vara aktuella lokalt. Arbetet med revidering av Programmen för Vision Luleå 2050 (översiktsplanen) pågår. I arbetet har nio övergripande mål tagits fram, dessa har en koppling till de globala målen. Våra övergripande mål ska vi följa upp med indikatorer, vi söker efter indikatorer som även visar de globala målen men på en lokal nivå.

Luleå kommer att vara med som pilot i FN-förbundets projekt som syftar till att ta fram olika stöd för kommuner. Då kommer vi att mer aktivt utbildas och kommunicera de globala målen.

Det kommer att vara viktigt att tydliggöra kopplingarna mellan de olika nationella målen (miljö, folkhälsa, ekonomi, tillväxt, energi med flera) och Agenda 2030. Annars finns en risk för dubbelarbete och bristande helhetsyn på hållbar utveckling.

Agenda 2030 ger bra grunder för hållbarhetsarbetet och gör att vi lyfter blicken utanför kommunen

Kontaktperson: lana.bengten@lulea.se

Lunds kommun arbetar övergripande med sex fokusområden varav ekonomisk hållbarhet, ekologisk hållbarhet och social hållbarhet är tre områden med övergripande mål.

Under sommaren 2016 genomfördes ett studentprojekt, med syfte att kartlägga hur de globala målen beaktas i kommunens program för ekologisk hållbar utveckling (LundaEko II). I samband med aktualiseringen av LundaEko, hösten 2016, har de globala målen som berör programmet tagits i beaktan. LundaEko II överensstämmer väl med de globala målområdena:

- 6. Rent vatten och sanitet
- 7. Hållbar energi för alla
- 11. Hållbara städer och samhällen
- 12. Hållbar konsumtion och produktion
- 13. Bekämpa klimatförändringen samt
- 15. Ekosystem och biologisk mångfald

Flera av målen i LundaEko II tangerar även målområdena:

- 3. Hälsa och välbefinnande, genom det prioriterade områdena Minskad kemikaliebelastning och Friskt vatten och frisk luft,
- 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, genom etiska krav i offentlig upphandling under det prioriterade området Hållbar konsumtion,
- 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, genom bland annat kravställande i offentlig upphandling, under det prioriterade området Hållbar konsumtion, samt genom det prioriterade området Hållbar stadsutveckling, med fokus på innovation och hållbar infrastruktur,

Den aktualiserade LundaEko II antas under 2017 och gäller tom 2020. Därefter blir det nya krafttag vad gäller miljö/hållbarhetsprogram. Åren framöver kommer att utvisa hur kommunerna ska arbeta strategiskt utifrån globala mål och de miljö kvalitetsmål som har slutår 2020.

Kontaktperson: anna-karin.poussart@lund.se, 046-3594237

Ljungby kommun fick 90 000 kr från Sida för en kommunikationssatsning kring Agenda 2030. Projektet #globalamålenljungby innehöll två aktiviteter: en Instagram-tävling och ett luciätåg.

Sammanfattningsvis bidrog projektet till:

- Ökad kännedomen om de globala målen
- Ökat engagemang så att fler bidrar till att målen nås
- Påverkade politiker och andra beslutsfattare
- Ökade samarbeten internt och externt

Instagram-tävlingen

Stora skyltar med de 17 globala målen sattes upp i Ljungby kommun. Invånare och de som vistades i kommunen uppmanades att ta en bild framför skyltarna och lägga upp på Instagram med hashtaggen #globalamålenljungby. Tävligen annonserades på sociala medier och i lokal och regional press. Prisutdelning skedde varje vecka under fyra veckor, där priserna bestod av fairtradeprodukter och upplevelser som bio- och badbiljetter. Fairtrade-priserna sattes ihop i samarbete med Fairtrade City Ljungby.

Luciatåget

Den 12 december samlades politiker, chefer och tjänstemän i Ljungby kommun till ett luciatåg, där varje person representerade ett mål utifrån sin verksamhet. Till exempel representerade VA-chefen mål 6, Rent vatten och sanitet. Varje representant läste ett rim om sitt mål. Luciatåget besökte fyra platser i Ljungby stad: kommunhuset, Sunnerbogymnasiet, äldre- och trygghetsboendet Åsikten och Ljungby bibliotek. På dessa platser sattes ställ upp med faktakort om de globala målen.

Faktakorten och hemsidan

För att alla som blev nyfikna själva skulle kunna läsa mer om målen på ett lätt sätt tog kommunen fram faktakort, samt la ut motsvarande information på kommunens hemsida, www.ljungby.se/globalamalen. Genom faktakorten, där det framgår globalt och lokalt perspektiv samt en uppmaning, har det tydligt framgått att kommunen och varje enskild person kan vara med och bidra till att målen nås.

Resultat

Projektet har startat diskussioner kring de globala målen, till exempel har frågan kring Ljungby kommuns arbete kring specifika mål lyfts av invånare respektive medarbetare inom mål 2 och 5. Ett av Ljungby kommuns största företag, PostNord Strålfors, har uppmärksammat tävlingen och sökt samarbetsmöjligheter med kommunen kring de globala målen. En gemensam träff anordnades i maj 2017 tillsammans med Sustainable Småland där Ljungby kommun och PostNord Strålfors presenterade hur arbetet fortskrider. Denna kontakt har nu avslutats.

Kommunen har tagit till sig kunskap om de globala målen. Framförallt gäller de tre projektledare, samt representanterna i luciatåget som vid ett informationsmöte fick fördjupad information om de globala målen. Uppmaning om att klicka in sig på sidan www.ljungby.se/globalamalen för att lära mer har gjorts i samtliga annonser, även på de utplacerade fysiska skyltarna.

Faktakorten har hjälpt kommunen att förstå och förmedla att målen berör oss lokalt och enskilt som individer. Kommunen har fått mycket beröm för kortens utformande och kortställen, men främst den enkla information som tydligt förmedlas.

Arbetsgruppen för globala mål har påbörjat diskussion kring att stärka det strategiska ledarskapet i dessa frågor med kommunledningen. Det finns en vilja att fortsätta arbetet med de globala målen i Ljungby kommun. Arbetsgruppen kommer att följa upp, hålla faktakorten uppdaterade (digitalt), samt påbörja ett samarbete med PostNord Strålfors. Detta samarbete har nu avslutats på grund av brist på resurser och intresse.

Det har funnits stor entusiasm kring de globala målen såväl internt i kommunkoncernen som externt. Kommunen har fått många hejarop kring hur den uppmärksammade de globala målen i projektet. Uppföljningen av Sida-projektet görs i mars 2017.

[Kommunstyrelsen har beslutat att de Globala målen är utgångsläget för kommunens arbete för hållbar utveckling samt att styrdokument ska ha en tydlig koppling till de Globala målen.](#)

[Kommunstyrelsen har beslutat om tre av de Globala målen som fokusområden för två år i taget. För 2017-2018 valdes mål 3, 6, 10.](#)

Utöver dessa politiska riktlinjer har inget operativt eller strategiskt arbete gjorts för arbete med de Globala målen. Med undantag för en utställning där skyltarna återanvänds under två veckor

Det är fantastiskt roligt att Ljungby kommun ligger i framkant när det gäller uppmärksammande av de globala målen. Kommunen känner sig som en del i det globala sammanhanget.

Projektledare #globalamålenljungby: Annelie Ingmar, integrationssamordnare, Anette Olsson, EU-samordnare, Carina Axelsson, miljöstrateg.

Kontaktperson: beatrice.schmidt@ljungby.se , 0372-78 90 90

Malmö stad var snabbt framme i att göra FN:s utvecklingsmål till stadens mål. Ett första steg var att staden signerade [A declaration of cities' commitment to the 2030 sustainable development agenda](#) i september 2015, ett andra att göra beslutet offentligt genom en debattartikel i Dagens samhälle, signerad av Katrin Stjernfeldt Jammeh och Karolina Skog. Ännu ett steg i riktning mot implementering togs i våras, när Malmö stad ställde sig bakom [The Basque Declaration](#).

Malmö gör de globala målen lokala. Staden länkar samman Agenda 2030 och Malmö stads egna mål. Tillsammans utgör dessa en gemensam helhet som är utgångspunkt för kommunens agerande för en hållbar stad.

Överlag har staden en lång tradition i Malmö av hållbarhetsarbete utifrån de tre dimensionerna. Staden arbetar för minskad ekonomisk och social ojämlikhet,

ökad jämställdhet, stadsplanering som ger tillgång till bostäder, hållbara energilösningar, mot klimatförändringarna och för hållbara transportsystem. Staden har också testbäddar för innovationer inom hållbar stadsutveckling med stöd av Vinnova.

Kommunens hållbarhetsarbete har rönt stora framgångar och vunnit många utmärkelser. Ett framstående exempel är FN-priset World Habitat Award för arbetet med Ekostaden Augustenborg.

Staden vill integrera målen i kommunens ordinarie arbete inom ledning och styrning. Kommunledningen har initierat ett internt utvecklingsarbete för att skapa en gemensam plattform för ledning och samordning av stadens hållbarhets- och innovationsarbete. Kommunen har 24 000 anställda och det handlar om att skapa de bästa förutsättningarna för alla verksamheter att dra åt samma håll.

I linje med mål 17 arbetar Malmö stad i ett flernivåperspektiv lokalt, regionalt, nationellt och internationellt:

Ett exempel är en helt ny modell för investeringsstyrning av kommunens långsiktiga investeringar. Det är ett nytt grepp där staden använder bedömningar av nyttor enligt de tre hållbarhetsdimensionerna. Tillämpas på två pilotfall, två socialt utsatta områden, för att styra kommunens samlade investeringar hit tillsammans med andra aktörer.

Den 9 januari 2017 gjorde staden en avsiktsförklaring för lokalt hållbarhetsarbete i ett socialt utsatt område, Södra Sofielund, mellan kommunen, E.ON (ett energibolag), ett VA-bolag och fastighetsägare i området. Det unika är att FN-målen bryts ner till ett lokalt geografiskt avgränsat område och har översatts till fyra områden.^[2] Det blir en ny modell för hållbar stadsutveckling där aktörerna förbinder sig att genomföra insatser och bli avsätta medel till en gemensam fond. Detta är en vidareutveckling av den BID-modell som använts tidigare i området som är ett partnerskap mellan fastighetsägare, företag, föreningar och kommunen (arbetet ligger också i linje med regeringens reformprogram för minskad segregation).

Sverige har särskilt åtagit sig att arbeta för målet om hav och marina resurser, mål 14. Malmö arbetar för att få Öresund som biosfärområde inom UNESCO. Hösten 2017 inviger staden ett marinpedagogiskt center som syftar till att öka barn och ungas miljömedvetenhet. Det förs också diskussioner om att lägga en havsmiljökonferens i Malmö till hösten inom KIMO där staden är med.^[3]

Malmö stad har utvecklat en omfattande hållbarhetsredovisning med indikatorer över tid. Staden har en kommundoktorand kopplad till internationella miljöinstitutet i Lund som bl a ser på indikatorer för hållbar utveckling.

EU- och internationellt arbete

^[2] Barn och ungas vardagsvillkor, boendemiljö, sysselsättning och hälsa/inflytande.

^[3] KIMO är en organisation där kommuner kring Nordsjön och Östersjön samarbetar kring havsmiljön.

Malmö har genom sitt Brysselkontor nyligen tagit initiativ till att skapa erfarenhetsutbyte mellan europeiska städer kring hur man arbetar med att implementera de globala målen. Syftet är att skapa en så kallad ”peer review” med erfarenhetsutbyte kring metodologi och genomförande. Arbetet är under uppstart och intresserade städer är så här långt Gent, Utrecht, Bonn och Stuttgart. Ambitionen är att resultaten ska presenteras under ICLEI:s^[4] världskongress i Montreal 2018.

Malmö har en lång tradition av globala partnerskap. Detta sker bland annat genom de kommunala partnerskapsprogrammen via ICLD. ICLD är en viktig plattform för staden. Staden välkomnar möjligheterna och finansieringen av utvecklingsarbete på detta sätt via SIDA och SKL. Det är också viktigt med den koppling till forskarvärlden som ICLD ger.

För närvarande samarbetar Malmö med Swakopmund i Namibia och Lusaka i Zambia, om lokal matproduktion, hållbara energilösningar och mat från havet. Ett tidigare partnerskapsprogram var med Tangshan i Kina som inspirerats av Malmös arbete med ekostaden Augustenborg. I deras ekostad Caofeidian har en särskild stadsdel utvecklats som ett Malmö-inspirerat område.

Malmö har fått ett särskilt uppdrag från EU-kommissionen och Näringsdepartementet om att ansvara för insatsområde 5 kring hållbar stadsutveckling inom den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Genom Malmömodellen och en särskild projektplattform med ett antal olika delprojekt kraftsamlar staden för att etablera fler nyanlända malmöbor snabbare på bostads- och arbetsmarknaden.

Malmö stads arbete med kultur som verktyg för hållbar stadsutveckling har utsetts som föregångsexempel och vunnit pris av United Cities and Local Governments (UCLG).

2010 tillsatte staden världens första lokala kommission, Malmökommissionen, för att minska skillnaderna i ohälsa. Kommunen var inspirerade av WHO:s globala kommission och tre år senare presenterades slutrapporten Malmös väg mot en hållbar framtid – hälsa, välfärd och rättvisa. I Malmö sker nu en bred samverkan mellan Malmö stad och näringsliv, universitet och högskolor, föreningar och organisationer för att förverkliga förslag och rekommendationer från Malmökommissionen.

Särskilda insatser för att uppmärksamma målen

Den 30 november-2 december anordnades en stor internationell [konferens](#) om hållbar utveckling och lokalt genomförande av de globala målen, Sustainable City Development 2016. Deltagare från 32 länder medverkade.

Under hösten genomfördes en kommunikationsinsats genom en utställning om målen. Syftet var att öka kännedomen om målen hos Malmöborna och deltagare

---

^[4] Local governments for sustainability

på utvalda evenemang. Den användes bl. a på European Mobility Week och på Malmö museum.

Kontaktperson: elin.hasselberg@malmo.se, 0709-46 73 72

Nyköpings kommun hade ett möte i juni för att diskutera de globala målen, mellan dess EU-strateg, miljöstrateg och folkhälsostrateg. Arbetet pågår på olika sätt, bl a har frågan varit uppe i den politiska demokratiberedningen, kopplat till framtagandet av nya styrdokument, arbetet med Ostlänken mm. Planer finns att genomföra en halvdag för politiker och tjänstemän om de globala målen under våren.

Kontaktperson: catharina.marklund@nykoping.se

Nynäshamns kommun jobbar för att anta nya miljö- och klimatmål innan sommaren. Vad gäller folkhälsoarbetet har kommunen nyligen gjort en retrospektiv utvärdering över kommunens folkhälsoarbete de senaste 10 åren. Därför pågår just nu ett stort arbete med att utifrån den skapa en långsiktig, jämlik och hållbar folkhälsostrategi med tydlig koppling till Agenda 2030”.

Du kan även skriva dit mina kontaktuppgifter då jag är ny och arbetar som samhällsplanerare inom folkhälsa och social hållbarhet:

Elin Rosén, elin.rosen@nynashamn.se, 08-52068851,
hanna.lilja@nynashamn.se

Sollentuna kommun har gjort en översiktlig analys av hur Agenda 2030 påverkar kommunen. Analysen omfattar vilka mål och delmål som skulle beröra det miljömässiga och sociala hållbarhetsarbetet inom kommunen och vilka nämnder som skulle tänkas vara huvudansvariga. I analysen finns också en genomgång av vilka befintliga nyckeltal som kan användas och en första uppskattning av hur långt från att uppfylla målen som kommunen står. Analysen är beställd av miljöutskottet och genomförd av kommunledningskontoret. Många mål stämmer väl överens med det kommunen jobbar med sedan tidigare. Nästa steg, som inte är tidsatt, blir att förankra hos nämnderna.

Kontaktperson. inger.mattsson@sollentuna.se, 08-579 219 33

Stockholms stad bedriver ett omfattande hållbarhetsarbete. Stadens fyra inriktningsmål har alla tydlig bäring på hållbarhet, och dessa utgör också inriktningsmål för stadens budget.

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm

- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Staden hållbarhetsarbete är i linje med alla de 17 hållbarhetsmål som FN definierat i sin Agenda 2030. I flera av stadens styrdokument har Agenda 2030 varit ett underlag. Staden har dock inte en utpekad person som är ansvarig för Agenda 2030 specifikt, och de har inte antagit FN:s hållbarhetsmål formellt. Strategin är att fokusera på vissa delar av hållbarhetsarbetet genom särskilda enheter och ansvariga personer för att skapa en särskilt kraftig framdrift av dessa områden. Dessa områden är:

- Klimatområdet som leds av en enhet med en klimatchef och två klimatstrategier
- Det sociala hållbarhetsområdet som leds av en social hållbarhetschef och fyra utvecklingsledare
- Demokrati och mänskliga rättigheter som led av en direktör som har ett kansli till sin hjälp
- Miljöområdet generellt där ett miljöprogram finns beslutat och som genomförs av stadens alla verksamheter och följs upp av stadsledningkontoret i vårt integrerade ledningssystem ILS

Staden följer utvecklingen av den Agenda 2030-delegation som regeringen tillsatt och ser fram emot den kommundialog som delegationen aviserat i sin delredovisning.

Kontaktperson: bjorn.hugosson@stockholm.se, 08-508 29 680

Sigtuna kommun har länge haft hållbarhet som profilfråga. Kommunen har [fyra övergripande inriktningsmål](#): ekologisk-, social-, ekonomisk- och demokratisk hållbarhet. Alla nämnders effektmål ska kopplas ihop med dessa fyra mål. Kommunen funderar på att integrera Agenda 2030 i mål och budget, men arbetet är ännu i sin linda.

Kontaktperson: helen.kavanaghberglund@sigtuna.se, 08-591 260 60

Strängnäs kommun har jobbat vidare med målen och utvecklat kopplingen till Agenda 2030. Hållbarhet ett av flera viktiga perspektiv, som nämns i kommunens vision. Under 2017 har vi påbörjat kopplingen av agendamålen till kommunens övergripande målsättningar. För att ytterligare stärka medvetenheten om hållbarhet har Agenda 2030-målen uppmärksammats i kommunens årsredovisning för 2017.

Med stöd av Agenda 2030 delegationens framtagna nationella utmaningar (från rapporten "I riktning mot en hållbar välfärd") kan vi konstatera att vi bidrar till alla 17 mål. Vi fokuserar på det tvärsektorielle perspektivet, d v s att målen är

integrerade och odelbara vilket ger ett bättre helhetsperspektiv på hållbarhet. Det stärker samverkan och underlättar verksamhetsstyrning och måluppföljning. Redan i verksamhetsplanen för 2018 har Samhällsbyggnadsnämnden nämnt de mål nämnden bidrar till. Under 2018 fortsätter arbetet med att integrera målen i verksamhetsstyrningen.

Agenda 2030 används som ett övergripande verktyg att kommunicera hållbarhet från kommunens beslutade planer och strategier, t e x översiktsplanen, folkhälsa, tillgänglighet och jämställdhet, miljöstrategi med sju fokusområden: vatten, transporter, hållbara måltider, natur och biologisk mångfald, energi och klimat, kretslopp och giftfri miljö, bygg och planering. I många av de nya planer och strategier som kommunen upprättar används Agenda 2030-målen som underlag och stöd.

Med utgångspunkt i Agenda 2030-målen har en dialog med näringslivet påbörjats för att identifiera och hitta lösningar på gemensamma utmaningar för ökad hållbarhet.

Undertecknad är strategiskt ansvarig för social hållbarhet och har tillsammans med kommunens miljökoordinator, Elin Hjorth, uppdaterat denna rapport.

Kontaktperson: karin.gagner@strangnas.se, 0152-29329

I Sävsjö kommun finns sedan januari 2017 en tjänst som Miljö- och hållbarhetsstrateg. Miljö- och hållbarhetsstrategen ska samordna och driva kommunens arbete med Agenda 2030. Sävsjö kommun har nyligen antagit en Utvecklingsstrategi med stark koppling till hållbar utveckling (alla tre dimensioner), vilket kommer att underlätta kommunens hållbarhetsarbete och möjlighet att driva arbetet i linje med hållbarhetsmålen. Ett arbete har påbörjats med att koppla ihop kommunens befintliga arbete med de globala hållbarhetsmålen. Ett antal informationstillfällen har genomförts för politiker och förvaltningschefer.

Kontaktperson: veronika.johansson@savsjo.se

Regionförbundet Sörmland deltar i referensgruppen för det pilotprojekt om Agenda 2030 som drivs av Svenska FN-förbundet och Sveriges Kommuner och Landsting för tjänstemän i kommuner och landsting under 2018. Syftet är att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 i kommuner, landsting och regioner. Med stöd från Sida drivs projektet under tre år till och med 2020 som ett led i det nationella uppfyllandet av de 17 globala målen.

Några av regionförbundets viktigaste verktyg är länstransportplanen, cykelstrategin och regional fysisk planering. För att lyfta infrastrukturens betydelse för tillväxt, miljö och sociala frågor har förbundet tagit fram en

hållbarhetsbedömning av länstransportplanen. Till det kan även nämnas Regionförbundets arbete med jämställdhet och jämlikhet, folkhälsans bestämningsfaktorer och den analys som gjordes ur ett folkhälsoperspektiv för ett par år sedan av den dåvarande regionala utvecklingsstrategin ([se bifogad rapport](#)). Regionstyrelsen har inrättat en särskild beredning som ska arbeta med frågor som kan påverka förutsättningarna för en jämlik hälsa i länet. Beredningens uppdrag är att:

- Sätta sig in i och sprida kunskap om de faktorer som påverkar folkhälsans utveckling, för invånare i alla åldrar,
- Aktivt följa, lära av och medverka till att utveckla pågående samverkansarbete om jämlik hälsa och social hållbarhet i länet,
- Aktivt följa och lära av SKL:s utvecklingsarbete med social hållbarhet och att minska skillnader i hälsa bland medlemmarnas invånare,
- Följa och lära av andra landstings och regioners arbete, bland annat i Malmökommissionen, Östgötakommissionen samt Västra Götalandsregionen,
- Ta initiativ till ytterligare samarbeten i länet kring jämlik hälsa och social hållbarhet.

I Regionförbundets Sörmlands arbete med jämställdhet har vi valt att bredda vårt perspektiv och anamma ett intersektionellt perspektiv. En stor del av det externa jämställdhetsarbetet utgörs av Regeringsuppdraget för jämställd regional tillväxt 2016-2018. Men för att kunna arbeta för jämlikhet är även vårt interna arbete väldigt viktigt. Regionförbundet har tagit fram en handlingsplan för jämställd regional tillväxt. I handlingsplanen ingår det att ta fram ett underlag för vårt interna arbete, vår JÄMplan. Mer information och länkar till planerna här: <https://region.sormland.se/soermlandsstrategin-2020/maal-4-atraktiva-livsmiljoer/jaemstaell-d-regional-tillvaext/jaemplan/>

Kontaktperson: anna.knutsson@region.sormland.se, 070-248 44 92,
Anna Svedlund, anna.svedlund@region.sormland.se, 076-340 49 19

I **Landstinget Sörmland** finns enheten för Hållbar utveckling (EHU). Landstinget har sedan våren 2017 en policy för hållbar utveckling som beskriver landstingets definition av de tre dimensionerna och dess ömsesidiga beroenden.

Våren 2017 deltog Landstinget Sörmland i en förstudie för ett kommunikationsprojekt om Agenda 2030. Förstudien genomfördes av Svenska FN-förbundet. I landstinget finns ett växande engagemang för Agenda 2030. Utbildningsinsatser har påbörjats och intensifieras under 2018 och kommande år. Framtagandet av det hållbarhetsprogram som ska gälla 2019-2023 har tydliggjort landstingets hållbarhetsarbete och kopplingen mellan det lokala och

globala arbetet. Hållbarhetsprogrammet knyter an till Agenda 2030 på så sätt att övergripande mål och inriktningsmål bidrar till ett eller flera av de 17 huvudmålen i Agenda 2030.

Vi har valt att inte direkt ansluta oss till specifika delmål i Agenda 2030 eftersom det pågår ett nationellt prioriteringsarbete som ska övergå i en svensk handlingsplan, med viss förväntad uppföljningsstruktur på den regionala nivån. Genom att undvika att låsa upp oss på enskilda delmål i Agenda 2030 ser vi nu möjligheten att ansluta till den nationella handlingsplanen utifrån en bredare bas.

Under 2018 deltar landstinget i ett nationellt pilotprojekt kring Agenda 2030 samt ingår i projektets referensgrupp. Projektet som drivs av Svenska FN förbundet och SKL syftar till att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 i kommuner, landsting och regioner. Under projektets gång kommer landstinget att bidra med kunskap samt vara med och forma det utbildnings- och kommunikationsmaterial som sedan ska spridas nationellt. Under året och inom ramen för projektet planeras utbildningsinsatser för politiker och tjänstemän om Agenda 2030 och relationen till landstingets arbete. Utbildnings- och kommunikationsinsatser kommer därefter att fullföljas i hela organisationen.

Enheten för Hållbar utveckling har gjort en övergripande genomlysning av landstingets samlade kända verksamheter och uppdrag utifrån samtliga delmål inom Agenda 2030. Genomlysningen gjordes i syfte att få en preliminär och grov skattning av hur pass stor andel av delmålen som hade bäring på landstingets kärnuppdrag totalt samt hur många delmål som i första hand hanteras strategiskt inom specialistfunktionen Enheten för Hållbar Utveckling. I samband med regionbildning förändras situation och uppdrag. Kopplingarna gjordes således utifrån ett ”ovanifrånperspektiv” med dess inneboende begränsningar, men även fördelar i form av enhetlig tolkning av delmålen. Utöver den övergripande genomlysningen av landstingets samtliga uppdrag har två verksamhetsspecifika genomlysningar utifrån Agenda 2030 genomförts på strategisk nivå, på initiativ av Enheten för Hållbar utveckling. En genomfördes med delaktighet av HR-enheten med syfte att genomlysa olika personalstrategiska styrdokument och verksamheter utifrån Agenda 2030. Den andra omfattade kultur, utbildnings och friluftsverksamhetens uppdrag och verksamhetsarena. Resultatet visar tydligt kopplingen mellan det lokala arbetet och den globala agendan.

Kontaktperson: djamila.jortikka@dll.se, 0722-313038

Trelleborgs kommun arbetar med att implementera Agenda 2030 genom lokala nedslag kopplad till utvalda ämnen. Detta har gjorts genom en informationskampanj med inbjudna inspiratörer kombinerat med lokala erfarenheter inom ämnet. En kick-off med information om de globala målen och hur dessa är relevanta för Trelleborgs kommun i ett generellt perspektiv har

hållits. Under kick-offen samlades deltagarnas olika perspektiv på hållbar utveckling och implementeringen av de globala målen i Trelleborg in.

Ytterligare två områden valdes ut för informationskampanjen, ekosystemtjänster och jämställdhet, då detta är två högaktuella ämnen för Trelleborg när exploateringstrycket är högt och ett intensifierat arbete med jämställdhetsfrågor har väckt intresset för att diskutera det vidare ur ett globalt perspektiv med kopplingen till det lokala.

Målet är att analysera och arbeta med de globala målen som ett ramverk för revidering av befintliga styrdokument och i framtagandet av nya.

Kontaktperson: lina.wedin-hansson@trelleborg.se, 0729765109.

Trollhättans stad har många dokument som innehåller arbete utifrån de 17 målen i Agenda 2030, men tidigare i alla frågor som ställs från olika håll angående Agenda 2030, så fanns inte eller var inte Agenda 2030 speciellt känt, när många av dokumenten togs fram.

Nedan följer en del av det som arbetas med, vilket betyder att inte hela organisationen är genomlyst.

Styrande policyer i Trollhättans Stad:

Verksamheterna i Trollhättans Stad ska bedrivas med kommuninvånarnas bästa för ögonen. Detta skall förverkligas genom att samtliga nämnder genomsyras av och tillämpar [följande policyer](#).

Stadsgemensam handlingsplan för horisontella perspektiv innehåller 17 olika arbetsområden som alla i sin tur har bäring på Agenda 2030, men fortfarande inte sorterade utifrån Agenda 2030.

- Verka för en trygg, tillgänglig och attraktiv offentlig miljö
- Verka för gränsöverskridande möten som uppmuntrar till medskapande
- Säkerställa flickors och pojkars delaktighet och möjligheter till inflytande
- Verka för en trygg hemmiljö för alla flickor och pojkar samt utgå ifrån att föräldrar är deras främsta resurs
- Verka för att flickor och pojkar lämnar grundskolan med behörighet till vidare studier
- Verka för att flickor och pojkar väljer ett liv fritt från tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel om pengar
- Verka för att alla arenor där flickor och pojkar vistas ska vara fria från våld. Verka för att våld i flickors och pojkars, kvinnors och mäns nära relationer upphör

- Säkerställa att kvinnor och män har samma makt och möjlighet att påverka samhället och sina liv (Ge goda förutsättningar för att ta del av och förstå samhällsinformation)
- Öka organisationens arbete vad gäller miljömedvetenhet
- Energieffektivisering
- Minska matsvinnet
- Öka tillgång och förståelse för biologisk mångfald
- Minska användningen av fossila drivmedel
- Använda upphandling som ett strategiskt verktyg för social- och ekologisk hållbarhet
- Beställare ska ta hänsyn till ekologisk- och social hållbarhet vid inköp
- Giftfri vardag

Rent, snyggt och tryggt Trollhättan

Kontaktperson: rose-mari.sandstedt@trollhattan.se, 0520-49 76 91

Tyresö kommun har fått en ny översiktsplan under 2017 och har tagit hänsyn till de globala målen i översiktsplanens hållbarhetsbedömning. Hållbarhetsbedömningen omsätter globala strategidokument till planeringsvägledning och praktisk handling på lokal nivå. Det ger översiktsplanen ett bredare perspektiv på hållbarhet och sätter den i en globala kontext. Tyresö är första kommun i Sverige att göra så. Läs mer på www.tyreso.se/2035.

Tyresö kommun verkar för att få in de globala målen i kommunplaneringen för den nya mandatperioden. Kommunen tar fram en ny långsiktig vision och fokusområden med 10-års perspektiv. I arbetet med fokusområden och mål tas hänsyn till Agenda 2030, folkhälsomålen, RUFS 2050 och vår nya översiktsplan.

Kontaktperson: emma.shepherdson@tyreso.se, 08- 5782 9480

I **Upplands Väsby** har kommunfullmäktige beslutat i Flerårsplan med budget 2017-2019 att arbeta efter Agenda 2030. I planen beskrivs hur kommunen genom flerårsplanens mål kan svara upp mot de globala målen i Agenda 2030. Flerårsplanen är det viktigaste styrdokumentet i kommunen och grunden i kommunens ledningssystem. Den beskriver uppdrag/mål/strategier under fyra perspektiv (Samhälle och miljö, Medborgare, Ekonomi och Medarbetare) som är de processer som ligger till grund för kommunens arbete.

Upplands Väsby pratar överhuvudtaget väldigt mycket om Agenda 2030. Kommunen har precis avslutat ett projekt kring Agenda 203, Hållbara Väsby. Projektet Hållbara Väsby har kartlagt och beskrivit nuläget för kommunens hållbarhetsarbete inom den ekologiska dimensionen kopplat till de globala hållbarhetsmålen samt blickat framåt mot år 2040 för att identifiera utmaningar och utvecklingsområden. Slutresultatet av projektet ska tillsammans med Vision Väsby Stad 2040, flerårsplanen, översiktsplanen samt kommunens miljöpolicy skapa en ram för kommunens fortsatta arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbarhetsområdet.

Kommunen har också omorganiserats och bildat en stab för ekologisk och social hållbarhet vilket är ett led i kommunens arbete för en hållbar utveckling.

Kontaktperson: helene.hagberg@upplandsvasby.se, 073-910 41 73, samt morgan.pettersson@upplandsvasby.se 073-910 42 50

Uppsala kommun arbetar med att omsätta samtliga globala hållbarhetsmål till en lokal kontext. Arbetet kommer bl a att utgöra grunden för kommunens nya hållbarhetspolicy. Uppdraget hålls ihop av kommunledningskontorets tre hållbarhetsavdelningar: avdelningen för 1) social hållbarhet, 2) ekologisk hållbarhet samt 3) näringsliv och omvärld. Förankringen av tankarna och idéerna pågår brett i kommunorganisationen, bland annat har diskussioner först inom chefsutbildningsprogram och inom politiken. Dessutom har närmare 1 000 ungdomar engagerats genom We Change. Det hölls då workhops för att få inspel till ny hållbarhetspolicy. Det har hållits en övning med strategier på kommunledningskontoret där ett antal mål och delmål skulle översättas till sin lokala kontext.

Kontaktperson: ingela.hagstrom@uppsala.se, 018-727 86 35, maria.didi@uppsala.se, 018-7271344

Nedan följer **Region Uppsalas** nuvarande arbete med Agenda 2030 samt vilka framtida insatser som planeras.

Agenda 2030 i den regionala utvecklingsstrategin

Uppsala läns regionala utvecklingsstrategi (RUS) beslutades av regionfullmäktige 15 februari 2016. Framtagandet pågick under 2015-2016 och baserades på en analysram av hållbar utveckling som låg väl i linje med de globala mål som antogs av FN i september 2015.

RUS:en ingår därför i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 till kommunerna på lokal nivå.

Viktiga utgångspunkter för RUS är långsiktiga processer och strukturer som skapar förutsättningar för en hållbar utveckling, samt ökad jämlikhet i förutsättningar och hälsa.

Utvecklingsstrategin prioriterar långsiktiga processer och strukturer som skapar förutsättningar för en hållbar utveckling, där det ekonomiska, ekologiska och sociala är ömsesidigt beroende av varandra.

I RUS:en står vidare:

Den ekonomiska tillväxten är en förutsättning för att förbättra och utjämna livsvillkoren men måste ske inom ramen för vad miljön och klimatet tillåter. Den regionala planeringen ska beakta konsekvenserna av olika beslut, inte bara för oss som lever i dag utan även för kommande generationer. Detta synsätt och perspektiv löper som en röd tråd genom utvecklingsstrategin och bildar utgångspunkt för både vision, mål och förslag till insatser.

Arbete med Agenda 2030 inom länet

Startskottet för den årliga verksamhetsplaneringen inom Region Uppsala och länets kommuner sker i samband med en gemensam omvärldsdag för samtliga politiska ledningar och ledningsgrupper. Vid omvärldsdagen 2017 löpte Agenda 2030 som ett en röd tråd genom hela programmet, från globala utmaningar till regionala prioriteringar och lokala insatser. Flera kommuner och aktörer i länet har inlett ett arbete med Agenda 2030. Till exempel har Uppsala kommun integrerat perspektivet i sin planerings- och budgetprocess. Uppsalas erfarenheter av styrning utifrån Agenda 2030 har blivit en god inspirationskälla även för övriga kommuner inför verksamhetsplan och budget 2019.

Den regionala utvecklingsnämnden har nyligen beslutat om riktlinjer för fördelning av regionala utvecklingsanslag till olika näringslivsfrämjande aktörer. Av dessa framgår att den verksamhet olika aktörer bedriver ska beakta och leder i riktning mot mål i RUS, Agenda 2030 samt nationella miljö kvalitetsmål. Anslagen ska möjliggöra utvecklingen av hållbara och resurseffektiva varor, tjänster, transport- och tekniklösningar samt produktionssystem, och därmed en miljödriven näringslivsutveckling i alla branscher.

Planerade insatser för stärkt arbete med hållbar regional utveckling och Agenda 2030

Region Uppsala är regionalt utvecklingsansvarig aktör sedan 2017. Den ram som utgörs av den regionala utvecklingsstrategin, med en vision – Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft – och tre strategiska utvecklingsområden, som baseras på de tre aspekterna av hållbar utveckling, bildar sedan 2017 utgångspunkt för Region Uppsalas styrmodell och verksamhetsplanering genom Regionplan och budget (RPB). Därigenom blir det

regionala utvecklingsperspektivet helt integrerat i hela organisationens verksamhet. Varje förvaltning ska visa hur man bidrar till en hållbar regional utveckling. Med detta kan Region Uppsala komma att bryta ny mark för vad som är möjligt att åstadkommas inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret.

Inför kommande RPB pågår förberedelserna att ytterligare stärka det hållbara utvecklingsperspektivet i organisationen, med Agenda 2030 som ram och riktning för arbetet. Möjligheterna prövas att fullt ut integrera Agenda 2030 i RPB 2020. Nästkommande RUS för Uppsala län planeras att kunna fastställas i slutet av år 2020. Agenda 2030 och den nationella konkretiseringen av agendan ska kunna vara en utgångspunkt i planering och framtagandeprocess även i det arbetet. Sammanfattningsvis återfinns Agenda 2030 högt upp på agendan. Grunden är delvis lagd genom nuvarande RUS, men fortfarande återstår ett internt arbete att konkretisera Agenda 2030 i alla delar av planering och verksamhet. I samband med RUS-revideringen ges tillfälle för breda lokala och regionala dialoger om hur de globala målen ska kunna vägleda oss till en hållbar framtid.

Kontaktperson: henrik.andreasson@regionuppsala.se, 018-6116112

Växjö kommun arbetar med att ta fram ett hållbarhetsprogram efter uppdrag av kommunstyrelsen. Programmet planeras att antas av kommunfullmäktige under våren 2019. Under vintern och våren 2017-2018 har ett intensivt arbete pågått för att utforma ramar och process för att på ett bra sätt ta fram ett relevant program som kan ge Växjö en gemensam riktning mot en hållbar framtid. Arbetet med att ta fram underlag och föra dialog med viktiga intressenter kommer att pågå maj till december 2018. Under vintern kommer den nytillträdda kommunstyrelsen forma målen utifrån tjänsteorganisationens underlag och intressenternas inspel. Parallellt pågår utveckling av de interna styrsystemen och metodutveckling för att på olika sätt förbereda för hur hållbarhetsprogrammet ska implementeras i kommunorganisationen.

Växjö är med i FN-förbundets pilotprojekt för att ta fram kommunikationsverktyg för att öka kunskapen om Agenda 2030 nationellt.

Kontaktperson: pernilla.bodin@vaxjo.se, 0470-41993

Värnamo kommun har hållbarhet som ett målkriterium kopplat till sin vision, vilket betyder att alla kommunens verksamheter sätta egna mål och aktiviteter kopplat till begreppet. I styrdokumentet för miljöfrågor tas de globala målen upp och antas som Värnamo kommuns egna att sträva efter. Varje fokusområde i planen har en koppling till aktuella mål.

Kontaktperson: martina.l.palm@varnamo.se

I **Åtvidabergs kommun** har kommunfullmäktige antagit ett hållbarhetsprogram för 2016-2020. Programmet har tagits fram utifrån FN:s globala mål för en hållbar utveckling, Sveriges miljömål, Sveriges folkhälsomål samt utifrån workshops som genomförts i kommunens verksamheter. Syftet är att ge en samlad beskrivning av hur Åtvidabergs kommun som organisation ska bidra till att uppnå de globala, nationella och regionala målen som är kopplade till hållbarhetsfrågor. Programmet består av fem hållbarhetsfaktorer som är visionsmål och som löpande ska följas upp inom ramen för kommunens årsredovisning. Efter 2020 är ambitionen att hållbarhetsprogrammet även ska involvera föreningslivet och näringslivet i Åtvidaberg.

Under 2017-2018 har fokus varit att implementera hållbarhetsprogrammet i kommunens verksamheter samt genomföra åtgärder kopplat till hållbarhetsfaktorerna. Det finns en lokal hållbarhetsgrupp med olika funktioner som bland annat hållbarhetsstrateg, energi- och klimatrådgivare samt folkhälso- och integrationssamordnare som driver arbetet framåt. Ambitionen från kommunens sida är att göra de globala och nationella målen mer lättbegripliga och förklara vad de innebär på lokal nivå för Åtvidabergs kommun.

Kontaktperson: sara.birgersson@atvidaberg.se, 070-298 30 09

Älvsbyns kommun har tagit fram ett förslag till kommuntäckande översiktsplan som ska beslutas under 2018. Planens genomförande verkar mot flera av de mål som finns i Agenda 2030. Kommunen har en vision om att skapa en hållbar och jämställd kommun och det arbetet ska integreras i mål för alla verksamheter.

Kommunen arbetar aktivt för ett jämställt och hållbart transportsystem i samverkan med övriga kommuner i regionen, Trafikverket m.fl. där det just nu fokuseras på arbetspendling. Projektet heter SARETS, kort för SAMverkan REgional TrafikStrategi.

Kommunen har inom ramen för Borgmästaravtalet förbundit sig att minska sin klimatpåverkan. Det finns också en Klimat- och Energistrategi som har några år på nacken men som vi fortfarande arbetar efter och där kommunen ska verka för att bli fossilfri innan 2030.

Ett arbete har även påbörjats för att klimatanpassa utsatta orter i kommunen utifrån kommande klimatförändringar som vi kan förutse.

Kontaktperson: ingrid.karlsson@alvsbyn.se, 0929-171 19

Region Örebro län har arbetat fram ett program för hållbar utveckling som inkluderar både social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet och omfattar den interna verksamheten, dvs inte kommunerna i länet. Programmet utgår från en väsentlighetsanalys av den egna verksamhetens viktigaste hållbarhetsfrågor. Agenda 2030-målen beslutades under projektperioden för framtagandet av programmet och har gett styrka och kunskapsunderlag i processen, men har inte varit styrande. De fem övergripande målen och inriktningsmålen bidrar till de flesta av Agenda 2030-målen. Hållbarhetsfrågorna implementeras nu mer och mer i ordinarie verksamheten, t ex i det integrerade ledningssystemet som tas fram under 2016-2017. I utbildningen för nya chefer ingår hållbarhet och då tas de 17 målen upp. De försöker även lansera de 17 målen genom att de tryckt upp dem på en roll-up som står på regionkansliet och en som de tar med sig i olika sammanhang. Agenda 2030-målen används vid framtagandet av den nya Regionala utvecklingsstrategin som beräknas vara klar sommaren 2017, en följd av detta är att fler indikatorer för att följa invånarnas livskvalitet läggs till. Region Örebro län har också utsett en kommission för en jämlik hälsa, ett viktigt arbete för att stärka den sociala hållbarheten inom regionen.

Kontaktperson: susanne.rosendahl@regionorebrolan.se 019 602 70 00

Örnsköldsviks kommun är i startgropen. De håller på att titta på hur de kan koppla hållbarhetsmålen till övergripande strategier. Kommunen var på SKL:s konferens [Mötesplats Social Hållbarhet](#) i maj 2016 i Göteborg.

Kontaktperson: ulrika.sedin@ornskoldsvik.se, 0727-286812

I arbetet med **Östersunds kommuns Omvärldsanalys 2016 och 2017** har kommunen tagit hänsyn till FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. Omvärldsanalysen innehåller ett stort antal indikatorer kopplade till olika hållbarhetsdimensioner, vilka grundar sig i kommunens övergripande politiska vision:

”Ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund är den gemensamma, grundläggande visionen för Östersunds utveckling och utgångspunkten för det långsiktiga politiska arbetet.”

Omvärldsanalysen är en form av behovsanalys som ligger till grund till framtagande av förslag till kommunövergripande mål i kommande års budget. För att välja ut indikatorerna har kommunens hållbarhetsberedning bland annat gjort en avstämning utifrån målen och delmålen i Agenda 2030 och de indikatorer som föreslås för uppföljning av dessa. De indikatorer som beredningen valde ut har ”taggats” med olika symboler för att visa på var de är hämtade ifrån, t ex Kommunens Kvalitet i Korthet, RKA:s sammanställning över hållbarhet på Kolada.se eller Agenda 2030.

Kommunen är i fas att ta fram nya långsiktiga program och i dessa ska de globala målen i Agenda 2030 vara en utgångspunkt.

Kontaktperson: ulf.sandberg@ostersund.se

LOKALA OCH REGIONALA INITIATIV INOM AGENDA 2030

Denna sammanställningen är en uppdatering av det PM som SKL tog fram våren 2017. Här presenteras kommunala och regionala initiativ inom Agenda 2030 området. Detta är endast exempel på var kommuner, landsting och regioner gör och inte någon fullständig sammanställning av allt som sker inom Agenda2030 området i kommuner, landsting och regioner.

Upplysningar om innehållet

kerstin.blom.bokliden@skl.se
tel. 08 452 78 60

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2018